

Обратно към статията

Евтаназиата: "Нея дори траките са я познавали"

От **Стефан Попов**

Последна промяна в 18:01 на 07 юли 2011, 4990 прочитания, [129 коментара](#)

Ако е имало траки, положително са я познавали по-добре от депутата Корнезов, който започва свое интервю с тази феноменална находка. Свидетелство за това е и

нелепото му изказване, че и Христос е "бил евтаназиран"

Нищо чудно тогава, че в акцията на Корнезов по легализация на евтаназиата има нещо непонятно и диво. На първо място това е самият легалистичен примитив, с който депутатът разрешава фундаментален въпрос на човешкия живот – решението за излизане от самия живот. Той само показва до какви перверзни висини може да стигне самозабравилата се формалистична мисъл на правния позитивист.

Законопроектът е две страници е характерен със следните забележителни особености:

- Никаква идея в какъв специфичен жизнен и културен контекст протича това правно упражнение – в България, на Луната, в Гърция на Сократ, в швейцарски кантон или в Германия 1940 г.
- Никаква информация дали поне един процент от българските граждани разбират значението на думата "евтаназия" и пълно нехайство към нуждата от информирана подкрепа за такава политика.
- Никакъв аргумент какви предусловия трябва да бъдат изпълнени, за да може да се мисли за драстична стъпка, каквато е самата правна регулация на отнемането на живот.
- Никакво замисляне какви невероятни и чудовищни практики може да породи наглед скрупулозна бюрократична процедура по документиране на желания и съгласия за прекъсване на човешки живот.
- Никаква грижа, че

един парламент, неграмотен, колкото и масата на избралия го суверен

може да се произнесе за допустимост на човешко умъртвяване, без да проумее изобщо за какво става дума.

И нещо, което намирам за съблимно безобразие:

- Никаква представа за регистъра от понятия и практики, към който се отнася феноменът евтаназия, както и за факта, че евтаназия значи няколко неща, които законопроектът варварски е събрал в едно. Този последен въпрос е извънредно важен и има поне три страни.

Първо, "евтаназия" не е и няма как да бъде строг правен термин в този си суров вид. Той обозначава идея, посока, тенденция, под която се подвеждат няколко типа възможни практики. Те от своя страна съдържат трудно обозримо разнообразие от конкретни случаи.

Второ, тези типове участват заедно с други в една по-широка скала, без чието детайлно емпирично и аналитично познаване остава неясно какво точно се мисли, законовъобразява и сътворява.

Трето, всяко ниво в тази скала отваря цяла територия и повдига множество въпроси, по които светът е изписал цели книги.

На края самата скала в западните общества има съществен полемичен смисъл, доколкото е алтернатива на Хипократовата професионално-етическа парадигма.

Ето в грубо резюме какво се има предвид: традиционно, следвайки Хипократовата клетва, отношението към болния е подчинено на нормата за лекуване. Тя е помощ за живот, а не помощ за смърт. Тази фундаментална ориентация не се модифицира, а се преобръща цялостно, когато се допусне възможност за даване, "даряване" на смърт, помощ за оттегляне от живота.

При такава промяна се отваря един регистър от отнасяния към живота на болния, който не е мислим под условието на Хипократовата норма.

В началото на скалата е самият отказ от лечение, който се смята за етически на най-безпроблемен. Макар че подобен избор може да се оспорва, неприемлива се смята принудата

терминално болен човек да бъде лекуван против волята си

Такава принуда не се практикува.

Непосредствено след това състояние по тежестта на етическите въпроси, които повдига, се нарежда идеята за палиативни грижи. Въпреки очевидната ѝ хуманност и масово разпространение в специални заведения (хосписи) и в отделения към болници отказът от лечение и грижа за страданията на болния има проблематични страни.

Следва прекъсване на лечение, което вече е започнало, но е отличено от първото състояние поради по-комплицираната етическа аргументация, която го подкрепя. След него се нарежда прекъсването на обичайните храна и вода. Такава практика се смята от мнозина за недопустимо, тъй като е близо до убийство.

Една степен още по-напред по скалата се нарежда терминално-седативна интервенция. Нейното практикуване би се оспорвало по-категорично, ако не бе подкрепена от доста особения аргумент за двойния ефект. Според него администрирането на мощни успокоителни не цели смърт. Евентуалният летален изход се смята за вторичен ефект.

Едва тук в регистъра се стига до нещо подобно на евтаназия, познато обаче в световната практика като "асистирано (от лекар) самоубийство". Компетентното лице (лекар) асистира, като преписва летална доза медикамент. Но от този момент нататък нещата са в ръцете на пациента. За да бъде разрешено на лекаря да асистира, трябва да са изпълнени редица други условия.

Оттук нататък в скалата се нареждат мислими казуси на онова, което собствено се обозначава като евтаназия. Това основно са два случая - доброволна и недоброволна евтаназия. И в двата трето лице (лекар, какъвто бе д-р Джак Кеворкян) изпълнява директно процедурата. В първия случай по изрично желание на пациента. Във втория без негово желание.

И двете процедури се смятат за убийство

Къде се намира родният вдъхновен хуманист Корнезов в тази скала? Неговият законопроект предвижда легализация на онова, за което д-р Кеворкян, наричан още д-р Смърт, лежа осем години (можеше да лежи 25) в затвора.

Развинутието въображение на г-н Корнезов предлага в България да бъде легализирана предпоследната форма в скалата, известна като активна доброволна евтаназия. Следващата степен в общи линии е идентична на германския вариант на евгеника от годините на Втората световна война и не е известно да

се практикува в цивилизования свят след този трагичен епизод в историята.

Предвид описаната скала (известна в английския като slippery slope, опасен път или наклон) могат да се направят следните изводи.

Първо, неразчлененото и абстрактно говорене за евтаназия няма място не само в законодателните политики, но и изобщо в речта на образования и чувствителен по екзистенциално-етични въпроси човек.

Второ, идеята за набързо контрабандирано законодателство по такъв проблем е неприемлива и трябва да се окачества, ако перифразираме известното изказване, като продължение на анархията с други средства.

Трето, този въпрос е фундаментален и се нуждае от дълго, внимателно, детайлно осмисляне и образованост, а не от овластени спринтьори на асистираната смърт.

Четвърто, идеята на омбудсмана легализацията на евтаназията да се реши с национален референдум пък е

продължение на абсурда с други средства

Проблем като асистираното самоубийство (а не евтаназията!) изисква за решаването си две условия. От една страна, да се забрави и парламент, и изборната процедура (в частност референдум). Трябва да се достигне критично равнище на култура и образованост, на знание, разбиране, проумяване и пр. за какво става всъщност дума.

Това с гласоподаване не се постига, а се заобикаля в характерния стил на българската електорална демокрация, която съществува по време на избори, но в интервала между тях мисленето е спряло, а отговорностите са евакуирани.

От друга страна, асистираното самоубийство може от произвол да се превърне в отговорен въпрос на законодателна политика само ако определени стъпала в скалата преди нея са запълнени.

Грубо казано, преди всичко трябва да има пълноценно развити палиативни грижи, които осигуряват алтернативно на самоубийството облекчаване на болката. Едва когато това условие е доказано неефективно, може да се мисли за преместване по скалата. В противен случай въвеждането на асистирано самоубийство

би легализирало безчинствата в действащата здравна система

Докато тези условия се изпълнят, трябва да се спре до следната граница: законодателните упражнения върху евтаназията да се третират като хазартни разигравания над човешкото съществуване; същевременно всеки случай да се решава индивидуално в рамките на правно допустимото в момента, което е доста по-ниско по описаната скала.

Автор: **Иван Кутузов**

ДНЕВНИК

© 2001 – 2011 Икономедиа АД съгласно [Общи условия](#) за ползване. Уеб разработка на [Икономедиа](#) + дизайн на [Cog Graphics](#). Някои снимки © 2011 Associated Press и Reuters. Всички права запазени.
Действителни собственици на настоящото издание са [Иво Георгиев Прокопиев](#) и [Теодор Иванов Захов](#).